

Camphill Landsbystiftelse i Norge

# Selvbestemmelse



Årsmelding 2023

# Bo- og arbeidsfellesskap med mening

Likeverd, verdighet og respekt er sentrale prinsipper for Camphill-landsbyene i Norge. I landsbyfellesskapet gis det sosial trygghet og rom for egne valg, utvikling, deltakelse og utfoldelse tilpasset den enkeltes muligheter og behov. Sammen skapes det et levende landsbysamfunn og en meningsfull tilværelse der alle er med og bidrar.

Camphill Landsbystiftelse i Norge er organisert som en ideell stiftelse som tilbyr et inkluderende helhetlig bo- og arbeidsfellesskap for unge og voksne beboere med utviklingshemninger og særlige omsorgsbehov.

Stiftelsen omfatter i dag seks landsbyer, der beboere og medarbeidere bor, arbeider og lever sine fullverdige liv side om side. Landsbyene har ulike tilrettelagte arbeidsplasser og verksteder, fra bakeri, veveri og safteri til sykkel- og snekkerverksted, urteverksted, matlaging, bokbinderi og ysteri. I tillegg drives det gårdsdrift, der landsbyene tar ansvar for natur og miljø gjennom økologisk og biodynamisk jordbruk og rettferdig handel.

I landsbyfellesskapene inngår også et rikt og aktivt kulturliv.

Den aller første Camphill-landsbyen ble etablert av en gruppe krigsflyktninger fra Østerrike på nettopp Camphill Estate i Skottland. Det skjedde i 1939, ved innledningen av den siste verdenskrigen. Legen Karl König og medhjelperne hans hadde alle sett hvordan respekten for menneskeverdet i førkrigstiden hadde blitt forringet gjennom forfølgelse, eutanasi og utryddelse, invasjon og krig.

I Norge ble den første Camphill-landsbyen etablert på Vidaråsen i 1966. I dag er det seks landsbyer, mens det på verdensbasis finnes over 100 landsbyer fordelt på rundt regnet 30 land.

Camphill-landsbyene i Norge bygger sitt verdigrunnlag på antroposofien, basert på Rudolf Steiners ideer. I antroposofien blir menneskets innerste vesen forstått i forhold til en større utviklingsprosess, som er overordnet livets ytre forhold, begrensninger og svakheter som legemet har. I tråd med dette legges det i landsbyene til rette for at alle skal få samme mulighet til å finne meningsfulle livsoppgaver og et innholdsrikt og verdig liv.

På de følgende sidene kan du bli bedre kjent med virksomheten til Camphill-landsbyene i Norge.



Vinterkos på Vellersund Gård.

## Selvbestemmelse er en rettighet

Selvbestemmelse er en rettighet i alle menneskers liv, også for de som har en funksjonsnedsettelse eller utviklingshemning. Det fastslår likestillings- og diskrimineringsombud Bjørn Erik Thon i et intervju som her følger på de neste sidene. Og han legger til at hjelp til funksjonshemmede må være hjelp til å ta egne beslutninger, og ikke hjelp som tar beslutninger for dem!

Dette er rettigheter vi alle har behov for å bli minnet om. Nettopp derfor er selvbestemmelse hovedtema i denne årsmeldingen fra Camphill landsbystiftelse.

Det er så enkelt og tilsynelatende selvfølgelig, men likevel så krevende og i noen sammenhenger vanskelig å få til.

Beboerne i våre seks Camphill-landsbyer har alle på ulike måter selv bestemt seg at de vil leve et liv i sosiale bo- og arbeidsfellesskap, der både individet

og fellesskapet møtes og samvirker til det beste for alle. Vi strekker oss langt i vår tilrettelegging for selvbestemmelse og vet at det krever løpende oppmerksomhet og innsats for å imøtekomme beboernes behov og ønsker.

Tellef Berven, som er beboer i Camphill Solborg, sier det viktige er å kunne bestemme over hva en selv ønsker å gjøre med sitt eget liv.

Så enkelt.

Vi håper denne årsmeldingen vil gi deg som leser innsikt både når det gjelder temaet selvbestemmelse og i det selvbestemte livet som leves landsbyene våre.

God lesing.

**Helge Pettersen**

Leder av hovedstyret i Camphill Landsbystiftelse Norge

## INNHold

Presentasjon av CLS..... side	2	Beboerråd på Solborg..... side	7	Styrets årsberetning..... side	24-27
Forord ved styrets leder..... side	3	Samtaler om selvbestemmelse..... side	8-13	Forenklet årsregnskap..... side	28-29
Selvbestemmelse er en rettighet i alle menneskers liv.....side	4-5	Presentasjon av landsbyene.....side	14-21	Organisasjonskart..... side	30
Selvbestemmelse, ansvar og mestring i Camphill.....side	6-7	10 kjaspe om Camphill Landsbystiftelse i Norge.....side	22	Kart over landsbyene..... side	31
		Representantskapet..... side	23		

Forsidebilde: Camphill-beboere i vinterlig lek på Fjellheimen leirskole.



Innhøsting på Vidaråsen.

# - Selvbestemmelse er en rettighet i alle menneskers liv!

– Hjelp til funksjonshemmede må være hjelp til å ta egne beslutninger, og ikke hjelp som tar beslutninger for dem, sier likestillings- og diskrimineringsombud Bjørn Erik Thon.

Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) har det siste året satt søkelys på de funksjonshemmedes rettigheter i Norge. Sist i november (27. november) 2023 besøkte LDO-lederen og teamet hans Vidaråsen landsby for å presentere en første rapport om hvordan rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne kan styrkes.

## Får være seg selv

Møtet på Vidaråsen inkluderte både omvisning og en panelsamtale i Kristofferhallen.

– Det var både flott, lærerikt og inspirerende å være der. Vidaråsen er jo et sted som er litt annerledes enn de fleste andre steder i samfunnet vårt, sier ombud Bjørn Erik Thon, som blant annet lot seg imponere av måten landsbyen var organisert på, det at folk får bruke evnene sine.

– Her må jeg ta i bruk et litt slitt floskelbegrep; det er at her får alle være seg selv! Det er jo akkurat det de som bor der får!



Omvisning på Vidaråsen. F.v.: Will Browne, Hanna Schmeding, Anne Langeland, Arild Hermstad (MDG) og Bjørn Erik Thon (LDO).



Johanna Vilde Hallanger og Bjørn Erik Thon i samtale.

## Rettigheter

Utgangspunktet for rapporten fra LDO er FN-konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD – Convention on the Rights of Persons with Disabilities). FN-konvensjon slår fast at frihet, makt og likeverd er verdier som skal være tilgjengelige for alle, uansett funksjonsevne. Den understreker også at det er statens oppgave å sørge for at det skjer, og at funksjonshemmede skal sikres like muligheter gjennom rettigheter, ikke gjennom omsorg og veldedighet.

## Ganske dårlig

Likestillings- og diskrimineringsombud Bjørn Erik Thon beskriver statusen for rettighetene til de funksjonshemmede i Norge som jevnt over ganske dårlig:

– Det er store utfordringer, både når det gjelder arbeidsmarked, boligmarked og universell utforming for de som er bevegelseshemmet, så det er en ganske dårlig situasjon. Det har vært mange utredninger, og mange har disse har dessverre bare havnet «i skuffen», sier Thon.

## Vil endre lovverket

Han håper at økt fokus på FN-rettighetene kan være et slags momentum, slik at det blir mer fart i debatten.

– Dette er jo juridiske spørsmål. I vår rapport peker vi på mange ting som må endres i lovverket. Men det er også mye i praksis som må endres.

Blant de lovene som LDO mener må endres er vergemålsordningen, som må gjøres om til en beslutningsstøtteordning, der målet er at de som trenger det skal få støtte til å ta egne beslutninger heller enn å bli fratatt muligheten til å bestemme over eget liv.

På nyåret 2024 kom også konklusjonen fra et ekspertutvalg, som mener at FNs menneskerettigheter for funksjonshemmede (CRPD) må innlemmes i den norske menneskerettsloven.

– En slik inkorporering betyr at CRPD vil ha forrang over eventuelle motstridende nasjonale lover, noe som er viktig for å sikre en konsistent og rettferdig behandling av funksjonshemmede i Norge, sier Bjørn Erik Thon.

## Ola - klok og reflektert

I likhet med mange andre har Bjørn Erik Thon det siste året latt seg inspirere av filmen «Ola – en helt vanlig uvanlig fyr». Det ble også et hyggelig møte mellom hovedpersonen i filmen, Ola Henningsen, og Bjørn Erik Thon under besøket på Vidaråsen.

– Ola er en veldig klok og reflektert mann. Han har de samme opplevelsene som mange andre har. Det gjelder bosted, arbeid og det sosiale. Jeg synes han klarer å sette ord på livets allmenne utfordringer på en utrolig fin måte. Han sier det går litt treigt, men han mestrer jo det på en utrolig fin måte. Han viser oss alle at vi må prøve og feile, og så ha pågangsmot til å prøve på nytt. Vi har mye å lære av han og det vi kan kalle livsfilosofien hans, mener Thon.

## Får ikke velge selv

Og mens Ola Henningsen selv har valgt Vidaråsen som bosted, er Bjørn Erik Thon klar over at det er

mange med funksjonshemninger som på motsatt side ikke får velge selv.

– Selvbestemmelse er en rettighet i alle menneskers liv, også for de som har en funksjonsnedsettelse eller utviklingshemming. For mange er tilbudene dessverre avgrenset til «bingo på tirsdag og svømming på torsdag». Det er å begrense valg, sier Thon.

## Godt eksempel

– Samtidig må jeg legge til at det finnes mange fine tilbud, og mange flotte mennesker som jobber rundt de utviklingshemmende. Likevel er det altfor mange institusjoner og for lite selvbestemmelse. Det er behov for hjelp. Noen har behov for hjelp til å treffe beslutninger, men det skal ikke være sånn at noen tar beslutninger for dem. Det er altfor lite selvbestemmelse. Det er selve kjernen i CRPD. Selvbestemmelse er nøkkelen. Slik sett er Vidaråsen et godt eksempel på at alle får være den de vil være med stor grad av åpenhet, fastslår likestillings- og diskrimineringsombud Bjørn Erik Thon.

## Uten tvang

Thon har følgende råd til de som opplever at ønskene og valgene til funksjonshemmede ikke blir respektert:

– Vi har ikke noe imot at folk bor sammen, men ikke i institusjoner og det må være uten tvang. Bruk klageadgang når det er nødvendig. Jeg tror det er viktig å stå sammen. Det finnes jo støtteordninger for pårørende som vil samarbeide om å etablere egne bofellesskap. Men i siste instans handler jo dette om politiske beslutninger og bevilgninger. Da gjelder det å bruke de mulighetene som finnes til politisk påvirkning.



Paneldebatt om selvbestemmelse. F.v.: Ingvild Sund (seniorrådgiver LDO), Runa Evensen (Vidaråsen), Truls Vasvik (stortingsrepresentant Ap), Arild Hermstad (stortingsrepresentant og partileder MDG), Bjørn Ole Gleditsch (ordfører i Sandefjord), Ola Henningsen (Vidaråsen) og Likestillings- og diskrimineringsombud Bjørn Erik Thon.

# Selvbestemmelse, ansvar og mestrning i Camphill



I Camphill-landsbyene i Norge er selvbestemmelse, ansvar for seg selv og mestrning hjørnesteiner i arbeidet med å skape et miljø der enkeltpersoner kan utvikle seg og blomstre.

Einar Heimstad Iversen klipper gresset på Vallersund Gård.

I Camphill Norge har en flere rutiner og oppfølginger som skal støtte selvbestemmelse for våre beboere. En av de viktige bestemmelsene er selvfølgelig valget om å bo i en landsby. For å sikre at beboerne får best mulig forståelse av landsbylivet og det livet de ønsker seg, er det obligatorisk med et prøvebesøk på minst tre uker før en eventuell beslutning om innflytting. På plass i landsbyene er det oppfølging i form av jevnlig husmøter, trivselsavtaler i husene der hver enkelt bor, regelmessige evalueringer av bo- og arbeidslivssituasjonen – både i verkstedsliv-gruppen og i samtale med den enkelte beboer.

## Selvbestemmelse blir til medbestemmelse

– Selvbestemmelse betyr ikke at en bare kan velge ting en selv har lyst på. I blant må man også påta seg arbeidsoppgaver som ikke er de mest spennende eller særlig attraktive, slik at fellesskapet går rundt – noe vi alle må gjøre i blant når vi velger fellesskap-livet, sier Malle Vogelsang, som er koordinator ved Camphill Vallersund Gård.

Hun mener det å bo sammen i fellesskap med andre betyr at selvbestemmelse ofte også blir til medbestemmelse.

– Vi bor sammen, deler hus og arbeid sammen, drar på ferier sammen og deler våre liv sammen. Da må mye avtales og vi må sammen finne løsninger som alle kan være med på. I husene skjer det ofte rundt frokost- eller middagsbordet, i de ukentlige husmøtene og i enkeltsamtaler. I landsbyen skjer det samme i landsbymøter og andre sosiale samlinger der særlig beboerne gis stemme, forteller hun.

Eksempler her er egne grupper for unge, en gentlemansforening for menn og en kvinnegruppe, og på Solborg et eget beboerråd.

## Selvstendige valg?

Hva trengs så for å kunne ta selvstendige valg? Ofte handler det om «å vite hvem jeg selv er». Et eksempel er FRAMskolen, som er en egen del av Vallersund



– Selvbestemmelse ikke bare er et mål, det er en kontinuerlig prosess som krever konstant innsats, lydhørhet og åpenhet, sier Malle Vogelsang på Vallersund Gård.

Gård. Dit kommer unge mennesker som er på vei til å finne ut hvem de vil være i denne verden. Grunnlaget har de med hjemmefra, men nå skal de prøve seg nesten alene. På FRAMskolen får de sjans til å prøve ut hvordan det er å bo sammen med andre. De får også prøve ut forskjellige verksteder før de velger en eller to arbeidsområder de vil fordype seg mer i. I løpet av årene på FRAMskolen finner de også ut hvordan og hvor de vil bo etterpå; om de forblir i Vallersund eller en annen Camphill-landsby, eller vil de heller bo i en kommunal bolig eller flytte tilbake til sine familier.

– Prinsippet er at her bestemmer den enkelte selv. Det handler om livet til hver enkelt beboer, som selv skal leve det! Hvem er da bedre enn den enkelte til selv å ta en slik avgjørelse? Det samme gjelder i hverdagen, du må vite hvem du er men du må også vite hva som fins. Informasjon er A og Å når det kommer til å ta egne valg og dermed er tilgang til informasjon elementært. Vi deler informasjon i morgensamling, i skriftlige ukeprogram, i kaffepausene, i landsbymøte, hjemme rundt matbordet – og i enkeltsamtaler der det trengs for å øke forståelse og dermed øke deltagelse.

## Støtte

– Det å støtte noen i å ta selvbestemte valg krever en bestandig refleksjon fra oss som står rundt; over makt, over avhengighet, over vår påvirkningskraft, sier Malle Vogelsang.

I Vallersund tilbys det derfor regelmessig kursing i «tvang og makt – overtalelse, selvbestemmelse, medbestemmelse» både i husansvarlig-gruppen og på andre møteplasser hvor dette reflekteres. Det samme gjelder for opplæring i samtaleformer som POM (Personal Outcome Measures) og lignende. Selvbestemmelse på alle nivå krever også at beboerne har plass rundt alle bord, fra landsbymøtene til styrearbeid til representantskapet. Landsbystiftelsen jobber nå også med nye vedtekter som skal sikre deltagelse i alle ledd av organisasjonen.

## Kontinuerlig prosess

Malle Vogelsang mener selvbestemmelse ikke bare er et mål – det er en kontinuerlig prosess som krever konstant innsats, lydhørhet og åpenhet for å tilpasses og forbedres i tråd med de det gjelder – beboeres behov og ønsker.

– Ved å utfordre eksisterende praksiser og med åpenhet for endring, kan vi i Camphill Norge fortsette å være et forbilde for å fremme selvbestemmelse og menneskelig verdighet innenfor samfunnet.

## Beboerråd på Solborg

I Camphill Solborg har beboerne gått et skritt lengre og har etablert sitt eget beboerråd. Det er et sted hvor beboere møtes sammen med en medarbeider, og der medarbeiderens oppgave er å lytte og veilede, men ikke selv påvirke rådene som beboerne kommer med.

Beboerrådet på Solborg består av ti medlemmer, der vanligvis 6-8 møtes hver andre uke. Her tas det opp alt fra planer for ferie, det å bestemme selv over sin egen kropp og rom, til det at beboere vil være mer delaktig i ansettelsesprosesser for de som skal støtte dem. Rådet er også et forum for idemyldring fra beboerne for aktiviteter de ønsker å delta på eller i – dette kan være sosiale arrangementer, kurs eller kulturaktiviteter. Noen av temaene går videre til landsbymøtet, mens andre viktige tema kan bli fulgt med å invitere ansvarlige ledere til beboerrådet for videre diskusjon.

Målet er å sikre et miljø der alle kan føle seg hørt og respektert.



Tellef Berven er en av initiativtakerne til beboerrådet på Camphill Solborg.

– Medarbeidere har jo møter uten beboere, så vi ville også ha møter uten medarbeidere, forklarer Tellef Berven, en av beboerne i Bjørneboe hus på Camphill Solborg.

Han mener det å selv kunne bestemme egentlig er ganske lett.

– Det viktige er å kunne bestemme over hva en selv ønsker å gjøre med sitt eget liv.

Beboerrådet på Solborg er et nytt initiativ. Erfaringene fra Solborg vil også bli fulgt av de andre Camphill-landsbyene.

# Samtaler om selvbestemmelse

## ODA KRISTIENSEN, Jøssåsen

– Jeg besøkte andre landsbyer, men de var ikke helt min stil. Beslutningen å flytte til Jøssåsen ble tatt mellom meg og foreldrene. Jeg var her en stund og så ble jeg “sparket” ut. Det var fordi det måtte ordnes med kommunen først. Det var vanskelig i mitt tilfelle. Kommunen kan være litt treg i ny og ne. Men det ordnet seg til slutt.

*(Red anmerkning: Odas kommune ville til å begynne med ikke la Oda flytte til Jøssåsen.)*

– Jeg er en veldig sta person. Jeg skal bestemme selv på en eller annen måte. Jeg gjør det ved å si ifra om min beslutning og så gjør jeg vanligvis det. Jeg snakker med husansvarlig eller verkstedleder om det. Det å ta en beslutning og bestemme hva du vil handler om kommunikasjon. Jeg har det lett å prate med Nina og jeg føler jeg blir hørt.

For min del er jeg mer en husperson eller en romperson. Ting som foregår utenfor rommet er ikke helt min sak. Jeg har ikke det rette perspektivet om å ta valg om landsbysamliv på Jøssåsen. Og jeg har heller ikke behov for det.

## ANDREAS BRØNDBO FUGLÅR, Jøssåsen (38)



Altmuligmann, 6 måneder på Jøssåsen.

– Jeg snakket med min onkel på Vidaråsen om å bo i Camphill. Når jeg kom hjem, tenkte jeg litt over det og så ringte jeg ham tilbake og sa at dette høres ikke så dumt ut og at det var artig og prøve noe nytt. Jeg klippet plen og var ansatt i en vekstbedrift i Snåsa.

Da jeg hadde bestemt meg, så sa jeg fra til mine foreldre og vi fikk snakket om det sammen. Min verge var litt skeptisk til det nye. Det var hun som sendte søknaden gjennom kommunen.

– Jeg føler at her kan jeg si fra om ting. Jeg og Nina og Liena snakker mye sammen. Jeg sa at jeg ville være mer med på utflukter og det har det blitt. Vi hadde et lite møte i fjor og fylte ut et ark om trivsel. Jeg nevnte det der. På en plass som her kan man si fra, jeg prøver i hvert fall. Hos noen er det enklere enn hos andre; de har liksom en mur rundt seg.

## CECILIE MOXNESS, Vallersund Gård

Har bodd til sammen 18 år i Camphill-landsbyer, først på Camphill Rotvoll, så Hogganvik og nå på Vallersund Gård.



– Jeg ville prøve noe nytt. Jeg har bodd i Hogganvik i 5 år. Jeg skrev et brev til ledergruppen der. Jeg sa at jeg vil flytte og prøve noe nytt. At jeg vil flytte til Trøndelag, nærmere familien. Mormor er syk, hun hører ikke lenger bra. Det er langt å fly til Trøndelag. Nå kan jeg ta båten. Det er raskere. Jeg var på besøk på Rotvoll. Også Valtersund. Ikke Jøssåsen, det er for mye skog. Jeg liker sjøen. Jeg har valgt Valtersund fordi det er mange verksteder her. Jeg er på bakeriet, det var ikke mye bakeri på Hogganvik. Jeg er i verkstedsbygget. Jeg trives. Og så kan jeg gå på kor her sammen i bygda, det liker jeg også. Jeg har bodd i kommunal bolig før. Jeg likte det ikke, jeg liker fellesskap; spise sammen, morgensamling, arbeide sammen. Jeg skrev brev til ledelsen på Valtersund. Jeg skrev: «Jeg trives veldig godt på Valtersund og jeg slappe helt av på Valtersund. Jeg vil flytte til Valtersund. Hilsen, Cecilie».

## OLE JACOB WEYDAHL, Vidaråsen (22)

Kom til Vidaråsen i 2023

– Du bodde en tid på Grobunn, Ole Jacob. Hvem bestemte at du skulle komme til Vidaråsen?

– Mamma, men det var ikke vanskelig for meg. Det er jobb her og jeg ble kjent med nye venner.

– Kan du være med å bestemme noe i landsbyen?

– Jeg får forberede til min bursdag og da får jeg masse hjelp. Jeg er glad i fotball og vil helst spille Fifa hele dagen. Ola og jeg viser kamper i Hallen.

Jeg rekker opp hånda på landsbymøtet og på morgensamlingen.



## ERLEND SOLBERG, Vidaråsen (45)

Jeg bestemmer  
Hvilke valg  
Jeg må ta  
Enten tegnesaker  
Eller veveri  
Kan jeg ta  
Med meg  
Ifølge  
Snekkertiden.

Takknemlig  
heten  
er en  
gave  
jeg kan  
gi den i  
bilder eller  
ord  
denne siden  
at de kan  
se  
meg.



## ASLAUG, Rotvoll (26)

Vever, dagplass, 9 år på Rotvoll.

Aslaug kom i løpet av videregående skole til Camphill Rotvoll. Hun husker ikke mer nøyaktig når det var:

– Da må man nok spørre Bente, hun vet sånt mye bedre, men jeg husker at jeg vevet et skjerf til en lærer denne gangen.

Aslaug fikk interesse for veving da hun så en person som vevet i et museum. Hun lurte på om det fantes et veveri i Trondheim hvor hun kunne lære å veve. Slik fant hun Vevstua og hun bestemte seg for å jobbe på Camphill Rotvoll.

– Det var håndverket og nysgjerrighet som sørget for at jeg bestemte meg for å komme hit.

Aslaugs målrettede tanker sørget også for at hun bestemte at hun ikke ville være på de andre verkstedene på Camphill Rotvoll. Hva hun vever kan hun nok ikke alltid bestemme selv:

– Jeg kan komme med forslag til hva jeg har lyst til å veve, men det er nok oftest bestillingene av kundene som vi må forholde oss til. Det er håndverket. Det som er populært, er populært – da hjelper kundene meg med å bestemme meg for noe.

## LIENA ZOLMANE Jøssåsen (53)

Medarbeider, 3 år på Jøssåsen

– Jeg tror at selvbestemmelse er en litt privat sak og behovet for det er varierende fra menneske til menneske. Det som jeg synes er veldig viktig å bestemme over, er kanskje ikke viktig for en annen. For meg selv er det ikke så viktig å bestemme over materielle ting, men å kunne bestemme min åndelige retning er veldig viktig og her har jeg frihet til det.

– Menneskene jeg bor sammen med er ganske selvbestemte og det respekterer vi i vårt hus. Hvis noen går utover andres frihet eller etiske rammer så blir det påpekt. Det er en bra ordning synes jeg. I fellesskapet er det viktig å huske at ikke alle vil eller tør å bestemme selv, da bør andre oppmuntre og hjelpe å få frem en beslutning uten manipulering.

– Medbestemmelse er en sosial sak og det er rom for det i landsbyen. Det viktigste er at vi i møter med hverandre aldri glemmer at vi er så mye mer enn bare en kropp med en viss alder, yrke, sykdom osv. Det må vi være flinkere til synes jeg.

## HEIDI HENRIKSEN, Solborg (58)

Vever. Har bodd 40 år på Solborg.

– Hei Heidi! Kan du fortelle hvordan du kom til Solborg og hvem som bestemte at du skulle flytte hit?  
– Pappa, som passer på meg, bestemte at jeg skulle bo på Solborg. Jeg liker meg her, så det er greit!



– Så kult! Og hvordan er det å få bestemme ting selv her på Solborg?

– Du, jeg bestemmer mest over meg selv! Det er fint å kunne bestemme ting selv.

– Det høres fint ut. Er det noe du savner, eller noe du ønsker du kunne gjøre mer av?

– Jeg liker å gå på tur rundt Hønefoss. Selv om jeg ikke bor i byen, går jeg ofte turer. Det er gøy!

**KRISTIN IREN IVOLD, Hogganvik**

Kristin Iren Ivold flyttet fra Oslo til Vidaråsen Landsby på 70-tallet og hun husker ikke hvem som bestemte det og hvordan flyttingen til Hogganvik Landsby i 1986 skjedde. Kristin mener hun ble spurt av medarbeidere som bodde der:



- Men jeg hadde litt lyst selv. Selv om jeg trivdes i Vidaråsen Landsby, hadde jeg litt lyst til å flytte til Vestlandet.
- Medarbeiderne bestemmer det meste. Men jeg bestemmer også selv. Jeg er med på å finne ut hva som skal lages til middag, og velger selv om jeg skal gå på jobb og delta i aktiviteter.

Kristin savner å være med på flere konserter, teater og kino. Samtidig er hun klar over at hun ofte velger ting bort og ikke ønsker å være med.

**MARI LINDHOLT, Vidaråsen (35)**

Har bodd på Vidaråsen i 15 år

– *Hvordan kom du til Vidaråsen, Mari?*

– Jeg kom fordi mamma solgte lys for Vidaråsen da hun var russ. Jeg likte meg veldig godt på prøvebesøket. Jeg fikk venner å henge med, jeg liker å være sosial.

– Jeg har fått prøve nesten alle verksteder og bestemte at jeg ville være på veveriet, jeg liker å veve og strikke. Der får jeg lov til å skifte oppgaver når jeg blir sliten i øynene. Jeg er med å bestemme hva jeg skal veve og fargene.

– *Hvordan kan du være med å bestemme i landsbyen?*

– Vi har huskveld, og i verkstedet kan jeg snakke med en leder. Jeg kan snakke om egne behov. I landsbymøtet blir jeg tatt på alvor.

– *Mari, du er også medlem av Landsbystiftelsens representantskap, hva betyr det for deg?*

– Der kan jeg forslå nye ting.

**KRISTIN KRUKHAUG, Rotvoll (43)**

Har bodd på Rotvoll i snart to år.

– Jeg flyttet til Camphill Rotvoll i september 2022. Det var min eldste bror som fortalte meg om Camphill. Han hadde en kollega som tipset ham om det. Vi sjekket litt på nett og så mange fine bilder på Facebook. Jeg så på tre forskjellige steder i Trøndelag: Vallersund, Jøssåsen, Rotvoll. Det var Rotvoll som jeg likte best. Her var det mange folk på samme alder som meg og aktivitets-tilbud i byen, og alle de mulighetene bidro til at jeg bestemte meg for Camphill Rotvoll.



– Jeg begynte å jobbe som fulltidsbaker på bakeriet. Da jeg skadet foten min en dag, kunne jeg ikke jobbe på bakeri og prøvde ut å jobbe i Vevstua. Jeg likte det å holde på med noe kreativt, slik bestemte jeg meg for å jobbe både på bakeri og i vevstua.

– Når jeg klarer å si i fra om ønskene mine, det jeg liker og det jeg ikke liker, så kan jeg bestemme ganske mye for meg selv – det er noe jeg har lært her og jeg setter stor pris på.

**EMILIE TOLLEFSEN (26), Solborg**

Skogsarbeider og baker/kokk. Har bodd 3 år på Solborg.

– *Hei Emilie! Hvem var det som bestemte at du skulle flytte til Solborg?*

– Moren min fant Solborg og søkte for meg først, men jeg tok selv avgjørelsen etter at jeg hadde vært her på besøk og fått et inntrykk av stedet.

– *Det høres ut som du hadde en del å si der. Hvordan er det med å få være med på å bestemme ting i landsbyen?*

– Ja, jeg deltar aktivt her. Jeg går på landsbymøtet hvor alle har en mulighet til å uttrykke seg. I tillegg er jeg med i beboerrådet, hvor vi diskuterer forskjellige saker, og så hjelper Steffi oss med å ta disse videre.

– *Er det noe du savner eller ønsker mer av i hverdagen?*

– Absolutt, jeg skulle virkelig ønske at det var flere dansemuligheter her. Jeg vil gjerne danse mer, det gir meg så mye glede.

**LEA FEILER og ELISA BOENICKE, Hogganvik**

Lea Feiler (20) og Elisa Boenicke (19) er unge medarbeidere i Hogganvik landsby siden høsten 2023. Det viste seg, spesielt i begynnelsen, at de syntes retningslinjene i landsbyen begrenset medbestemmelse og selvbestemmelse.

– Etterhvert fikk vi opplevelsen av at vi har frihet til å ta egne bestemmelser i situasjoner som det å lage mat. Ønsker og forslag blir lyttet til og det legges særlig vekt på at det blir prøvd å ta hensyn til hvor vi vil jobbe. Friheten til å kunne snakke og spørre om hva som helst og også samhandle med beboerne på sin egen måte gjør utviklingen av selvbestemmelse i landsbyen enklere.

Som praktikanter er de klar over at de ikke er i posisjon til å forandre store ting i landsbyen,



men har mulighet til å delta med forslag. Tilbakemeldinger og følelsen av medvirkning styrker muligheten for selvbestemmelse når man bor sammen med flere mennesker.

**ELI HARTMANN, Vidaråsen**

Er 70 år og har bodd både på Jøssåsen og Vidaråsen i til sammen 45 år.

– *Fortell litt om hvordan du kom til landsbyen, Eli.*

– Jeg kom først til Jøssåsen etter at jeg hadde gått på Peder Morset folkehøyskole. Der hørte jeg om Jøssåsen og mor og far foreslo at jeg skulle prøve der. Jeg hjalp til å starte Jøssåsen og var der i 3 år. Da jeg savnet familien min (i Oslo), spurte Rigmor om jeg ville flytte til Vidaråsen.

Eli har bodd i mange hus og arbeidet i mange verksteder på Vidaråsen. Hun bestemte ikke alltid selv i hvilket hus hun skulle bo, men syntes det var helt greit å flytte. Nå har hun bodd mange år i samme hus og sier at hun ble veldig glad da broren hennes foreslo at hun kunne ha TV på rommet. I de første årene var det vanlig at alle var med på alle kulturaktiviteter, nå velger hun selv og synes det er fint. Etter at hun ble pensjonist, har Eli fortsatt å arbeide på vevstua om formiddagen fordi hun liker det veldig godt, på ettermiddagen har hun fri.

– *Har du noen gang tenkt at du ville flytte fra landsbyen?*

– Når jeg blir sinna, tenker jeg at jeg vil flytte, men ikke når det går over.

**SOPHIA MALEIKA, Vidaråsen**

Sophia er 27 år, hun har bodd i en Camphill-landsby i USA og nå snart 4 år på Vidaråsen.

Hun er husansvarlig og skriver på en masteroppgave om sosial inkludering av landsbyboere på Vidaråsen. Sophia har mange tanker omkring selvbestemmelse og opplever at dette er noe det blir tilrettelagt for i landsbyen:



– Mange beboere trenger støtte for å kunne ta egne valg og ikke bare velge det de tror medarbeiderne ønsker. De tar ofte valg som er trygge, men som ikke er det de egentlig ønsker selv. Her må medarbeiderne kjenne personen det gjelder godt. Det viktigste er å prøve å motivere gjennom å legge fram konsekvensene av det ene eller annet valg, vise hva valget betyr konkret. Det er også lov til å ta feil valg og så lære av det. Alt dette arbeides det med i husfelleskapene hvor også selvbestemmelsen møter hensynet til de andre i huset. Når det skal tas felles beslutninger, for eksempel på landsbymøtet, kan det ofte gå for fort for noen fordi de trenger lang tid for å forstå hva beslutningen innebærer.

Sophia opplever at vi er kommet langt med å legge til rette for selvbestemmelse, men hun mener vi alltid kan bli bedre.

**ISABEL BERGRUD, Vallersund (27)**

9 år i landsbystiftelsen.

– Jeg kom til Vidaråsen første gang i januar 2015 gjennom utplassering i bakeriet 1 dag i uken. Da gikk jeg fortsatt på Videregående skole på Restaurant- og matfag. Søndag 2. august 2015 flyttet jeg inn i Steffens hus på Vidaråsen, og da begynte min læretid i bakeriet som lærekandidat med god oppfølging fra Opplæringskontoret.

– Jeg hadde læretid i 3 år før jeg tok kompetanseprøven i bakerfaget 8. august 2018 og fikk karakteren bestått meget godt. I juni 2019 var jeg på arbeidsferie på Vallersund Gård i 4 uker for første gang og ble forelsket i naturen og stedet. Jobbet mye i bakeriet og gartneriet, og trivdes veldig godt på Vallersund Gård i en mindre landsby. I november 2019 flyttet jeg til Vallersund, siden jeg ville bli enda mer selvstendige, få egen hybel og bo i en mindre landsby.

– Jeg har utviklet meg mye på de årene, har blitt medlem i Representantskapet og hadde lenge en tanke om å jobbe utenfor landsbyen. Høsten 2022 begynte jeg prosessen med NAV om å få prøve Varig tilrettelagt arbeid (VTA) utenfor landsbyen på SAVA i Brekstad. I november 2023 kunne jeg endelig begynne å jobbe på SAVA i Bakericafeen etter 1 år med venting på ledig plass. Jeg trives godt på SAVA.

– Jeg drømmer nå om å bo enda mer selvstendig i egen leilighet. Tenker på kanskje etter hvert å flytte sørover nærmere resten av familien min. Ønsker å



fortsette med VTA i nærheten av hjemstedet mitt i Færder kommune eller i området rundt. Jeg er inne i en tid som jeg finner ut hva jeg vil gjøre videre i livet mitt.

**JOSTEIN HYLLIN, Vidaråsen (29)**

Kom til Vidaråsen i 2018.

– Hvem bestemte at du skulle komme til Vidaråsen?

– I begynnelsen var det foreldrene mine som lurte på om jeg skulle ta en liten tur til Vidaråsen for å se. Jeg var litt redd til å begynne med, men jeg skiftet mening.

– Hva gjorde at du ville være på Vidaråsen?

– På Vidaråsen er det kino på fredager og til og med juletrefester og bursdager og kulturuker. Jeg kunne fortelle om meg selv til de andre og da fikk jeg gode venner. Jeg fikk tilbud om flere verksteder og jeg var interessert i å prøve snekkeriet, veveriet og urteverkstedet. Jeg har en motivasjonsgutt inne i meg som sier: «Det går bra, jeg kan prøve litt på urteverkstedet.» Der ble jeg kjent med Bittenine og det likte jeg godt.



– Er det noe du savner på Vidaråsen?

– Ikke så mye. Jeg kan bestemme at jeg kan lese eller skrive eller være sammen med andre. Jeg kan bestemme at jeg kan trene på Muskelheim (landsbyens treningsrom). Jeg har en følelse av at jeg vil bestemme og at jeg ikke alltid

trenger å få råd, men det er fint for meg å være enig. Jeg kan snakke med Harel og Runa og Kristin hvis det skulle være noe.

Jeg vil bestemme å være singel og finne friheten og jeg følger med på nyheter.

**PER HENNINGSEN, pårørende**

Per Henningsen er pårørende, men har de siste 4 årene arbeidet som frivillige flere dager i uken på Vidaråsen. Før drev han med shipping både til sjøs og på land, men da han ble pensjonert ønsket han å kunne bidra i landsbyen og har hjulpet til både i snekkerverkstedet og i bakeriet.

– Det er veldig hyggelig å jobbe sammen med landsbyboerne. De er voksne med voksne behov som av og til skjuler seg bak en maske. Jeg har fått en god og nær relasjon til flere beboere og når det kommer folk fra kommunene for å evaluere dem, lurert jeg noen ganger på om de har nok kunnskap for å se hvem det enkelte menneske egentlig er. Jeg har opplevd det brutalt å måtte se en beboer bli flyttet tilbake til hjemkommunen uten at vedkommende ble spurt om hen virkelig ville flytte, eller forsto hva det kunne innebære. Er det kommunen som skal spare noen penger eller dekke et hull i budsjettet?

Jeg spør meg hvor FN-konvensjonen er i et slikt tilfelle. Jeg skulle ønske at vi kunne få i tale myndigheter som kan ta opp slike saker.

Ut fra sitt ståsted som pårørende viser Per til hvor viktig det er at landsbyboerne opplever trygghet i hverdagen. Han har erfart at for mye selvbestemmelse i noen tilfeller kan skape utrygghet.

– Mange trenger hjelp til å ta initiativ for å komme i gang med aktiviteter. Noen vil bare bli sittende på sofaen hvis de blir overlatt til å bestemme alt selv. Det kan bli et hinder for å komme i gang med noe.



Trønderlandsbyene feirer felles karneval.



## Hogganvik

**Hogganvik landsby** ligger i et typisk Vestlandslandskap i Vindafjord i Ryfylke, med utsikt mot fjord og fjell.

Om lag 20 personer bor i landsbyen, og i tillegg har fem-seks personer sin arbeidsplass her. Aktiviteten i husene, på gården, i skogen og på gartneriet, i vevstue og vedverksted, i ysteriet og på kontoret gir meningsfulle arbeidsplasser til alle.

Gården Hogganvik har historie i hvert fall tilbake til 1700-tallet. Her var det skipsverft i sin tid, og før gården ble til Camphill-landsby, ble det drevet pensjonat her i mange tiår.

Husene i landsbyen har fått navn etter kjente vestlandskunstnere og etter pensjonatvertinne Anna Hansen, som var en «sosial-kunstner». Her bor beboere og medarbeidere (eventuelt med sine barn)



sammen og deler måltider og husarbeid som i en familie. Alle har sine egne rom de kan trekke seg tilbake til.

Kulturliv med samlinger, sang og fortellinger, skuespill og konserter foregår stort sett felles i vårt fine samlingsbygg Iduna.

LEDERGRUPPEN bestod inntil juni av Karin Keller (koordinator), Sabine Eitel og Elisabeth Husebø. Deretter kom Marion Bu-Pedersen inn som koordinator, og dannet ledergruppe sammen med Karin Keller og Elisabeth Husebø.

STYRE: Reidar Håvås (styreleder), Dag Eirik Eikeland, Marion Bu Pedersen, Ulrike Panhorst, Kjell Ravatn, Grete Offerdal, Sven Marggraff, Elisabeth Husebø, Wenche Sandbekken Lilleland.



## Jøssåsen



**Jøssåsen landsby** ligger i Malvik kommune i Trøndelag og ble grunnlagt i 1978. I landsbyen prøver vi å skape en helhetlig bo- og arbeidssituasjon for alle. Det er rundt 45 mennesker i bofellesskapet. Vi har tidligere 4 familiehus hvor landsbyboere, medarbeidere og praktikanter lever sammen.

I husene finnes det forskjellige bomuligheter: noen har kun behov for et eget rom, andre bor i en hybel eller har en egen leilighet.

Vi har et rikt arbeidsliv og tilbyr arbeidsplasser på gården, gartneriet, urteverkstedet, i vedgruppen, på veveriet, i bokverkstedet og i boligene. 11 personer fra Malvik kommune har et dagtilbud i verkstedene våre. Vi har et levende og rikt kulturliv med sang, skuespill, dans og lek. Et par ganger i året avsetter

vi en hel uke til kunstneriske aktiviteter som tre-skjæring, musikk og sang, eller maling. Beboere og medarbeidere drar regelmessig på kortere eller lengre turer og arrangementer sammen. Jøssåsen har for tiden 1 ledig plass for prøvebesøk.

### LEDERGRUPPE

Henrik Hammer (koordinator), Marie Löhr, Nina Möller, Frank Schmiemann, Johannes Stöhr, Gabi Schmiemann.

### LOKALSTYRE

Magnar Bollingmo (styreleder), Gabriele Schmiemann, (nestleder), Helge Pettersen, Kristian Rolstad, Birgit Hammer, Eirik Haldberg, Anders Frost, Johannes Stöhr, Corinna Balavoine, Peter Schmeding (vara), Monica Vikøren (vara).







## Vidaråsen

**Vidaråsen Landsby** ligger i vakre og inspirerende naturomgivelser i Sandefjord kommune i Vestfold og ble startet i 1966. Med omkring 140 mennesker tilbyr Vidaråsen et unikt leve- og arbeidsfellesskap for mennesker med særlig omsorgsbehov, hvor vi sammen skaper en trygg og meningsfull hverdag.

Beboernes og medarbeidernes utviklingsmuligheter står i sentrum. Vi tilrettelegger for et sosialt liv og inkluderer alle i arbeid og kulturliv ut fra de ønsker og forutsetninger den enkelte har.

Vidaråsen har mange aktiviteter både felles og individuelt tilpasset.

Kulturlivet har en sentral rolle i landsbyen og har to sider:

- Det skapende og mottakende kulturlivet som finner sitt uttrykk i høytidsfeiringer, festivaler, fester og arrangementer osv. Her tilbyr vi scenen til både våre egne kunstnere, men også inviterte gjester, som løfter oss ut av hverdagen, deler sin kunst, sine tanker og spørsmål med oss. Dermed kan impulser gis til både den enkelte og til hele fellesskapet.
- Det andre er bestrebelsen på å skape en kultur med hverandre, hvor enhver kan vokse inn i sitt potensial, det inkluderer menneskene og dets omgivelser så vel som jord, planter og dyr. Denne kulturen lever i hverdagen og øves ved et måltid, i møter, organisasjonsformer osv. Daglig møtes vi til morgensang, ukentlig til et landsbymøte og gjennom året feirer vi de fire store høytider med et ekstra løft i både det skapende og det sosiale liv i landsbyen.

Begge kvaliteter brukes eller blir berørt i det meste av det som vi foretar oss.

Arbeidstilbudet er variert. Vi driver gård, gartneri og skog og har meieri, bakeri, matforedlingsverksted og urtehage basert på biodynamiske prinsipper. Kostholdet baseres i størst mulig grad på økologiske produkter. I tillegg har vi malerverksted, toveverksted, snekkerverksted, sykkelverksted, vaskeri, butikk og gjestehus.

Med 14 forskjellige arbeidssteder har alle anledning til å prøve seg med en eller flere forskjellige arbeidsoppgaver.

Det holdes kurs for medarbeidere og beboere, allmøter, felles reiser og turer.

Vi har konserter, vi setter opp teaterforestillinger, foredrag og allmøter.

**Vidaråsens visjon:** En meningsfull hverdag – individuell utvikling – samspill med andre.

### Våre verdier er:

- Vi tror at ethvert menneske har et sunt indre vesen og at det kan utvikle sitt potensial i en sosial sammenheng.
- Vi respekterer hverandres forskjellighet.
  - Vi inspirerer og støtter hverandre til å ta ansvar for eget liv.
  - Vi akter og kultiverer våre naturomgivelser.

### LEDERGRUPPE

Kristin Sheen, Harel Gafni, Ruben Khachatryan (koord.)

### LOKALSTYRE

Lars Viggo Holmen (styreleder), Odd Jarle Stener Olsen, Henrik Hammer, Gunilla H. Rönblom, Bjørn Ole Gleditsch, Rebecca Müller, Per Henningsen, Jannicke Paus, Roar Berggren (vara).



## Solborg

**Camphill Solborg** er et leve- og arbeidsfellesskap, både for mennesker med utviklingshemming og medarbeidere med sine familier. I landsbyen prøver vi å skape en helhetlig arbeids- og bosituasjon for alle. Solborg ble grunnlagt i 1977.

Nærmere 40 mennesker hører til Solborg fellesskapet. Solborg har Ringerike Steinerskole og Almgrenda barnehage som nærmeste naboer. Familiehusene for landsbyboerne og medarbeiderne med deres familier ligger i spredt bebyggelse i Åsbygda på Ringerike, og danner en liten landsby for seg selv med kulturhuset i midten.

Vi satser på biodynamisk landbruk og har en gård med produksjon av kjøtt, ull og egg. I tillegg har vi et stort gartneri for grønnsaker og en urtehage, samt skogbruk. I husene lager vi økologisk/biodynamisk

mat fra bunnen av, så langt som mulig fra egenproduserte råvarer eller økologiske matvarer vi kjøper.

Året preges av høytidsfeiringer og kulturlivet som dannes rundt disse. Et rikt og levende kulturliv er en naturlig del av landsbylivet.

### LEDERGRUPPE

Yuting Liang, Adrian Bowden, Steffi Hagedorn, (koordinator), Sabina Baronova (vara).

### LOKALSTYRE

Dag-Otto Thunold (styreleder), Halvor Bergsland, Heiner Bühler, Kjersti Nylund, Hilde Steinhovden, Adrian Bowden, Janos Szabadi, Yuting Liang (vara), Morten Monsen (vara), Tone B. Ellingsen (vara), Karen Nesheim (vara), Supphamat Silarak (vara).





## Vallersund Gård

**Vallersund Gård** har som mål å danne et miljø hvor menneskets utvikling og trivsel står i sentrum. Biodynamisk landbruk og grønnsakdyrking, et urteverksted, bakeri, veveri, og et snekkerverksted gir mulighet for et rikt arbeidsliv hvor alle kan bidra. Felles høytidsfeiringer, teaterprosjekter, kor, dans, allmøter og kunstundervisning bidrar til et like rikt sosialt og kulturelt liv. På Vallersund gård har vi flere boformer for voksne mennesker med omsorgsbehov og medarbeidere med sine familier. Flere ansatte som bor i nærmiljøet, bidrar også i landsbyens verkstedsliv og landsbyens omsorgsoppgaver. Siden 2007 holder FRAMskolen som er et pedagogisk tilbud for unge voksne med spesielle behov mellom 18 og 25 år, til her. I dag bor det 35 mennesker på stedet.

Landsbyen ble etablert i 1981. Den ligger ytterst på Trøndelagskysten og har både vernede bygninger fra det gamle handelsstedet Vallersund Gård og



nyere bygg, dette samt flere alternative energikilder, er med på å danne landsbyens karakter. Gjennom utvikling av gårdsdriften vår og en stadig forbedring av dyrket jord, og gjennom videreutvikling av alternative boformer som minihus for beboere, er vi med på å skape en bærekraftig landsby.

### LEDERGRUPPE

Malle Vogelsang (koordinator),  
Jørn Ende, Anja Miranda Pereira,  
Heidi Lillian Fenstad (vara).

### LOKALSTYRE

Geir Eliassen (styreleder), Arvid Dagsland,  
Odd Einar Drilsvik, Aage Rundberget, Anja Miranda Pereira, Dag Balavoine, Heidi Lillian Fenstad,  
Frank Schmiemann (fast vara for Nils Langeland).



## Rotvoll



**Camphill Rotvoll** startet i 1989 som Kristoffertunet, et tilrettelagt tilbud i byen. Her er vi sammen for å skape en trygg og god hverdag. Vi ligger idyllisk til ved fjorden i Trondheim og er et bo- og arbeidsfelleskap for mennesker med spesielle behov. I bofelleskapet Kristoffertunet lever rundt 30 personer, noen av dem med omsorgsbehov.

Verkstedene gir også et dagtilbud til personer som ikke bor på Kristoffertunet. Våre verksteder tilbyr tilrettelagt arbeid for mennesker med spesielle behov og ulike funksjonsvariasjoner. Produktene våre er egenproduserte håndverksvarer, laget av lokale, økologiske råvarer.

I landhandelen vår selges egenproduserte varer og varer fra andre Camphillsteder. Rotvoll Landhandel er en av de få debio godkjente butikker i Norge som har blitt sertifisert med klasse "gull". Alt er økologisk! Rotvoll Safteri er et foredlingsverksted for saft og syltetøy, laget av økologiske og biodynamiske bær. Verkstedet har som mål å gi et godt og variert tilbud til mennesker som trenger tilrettelagt arbeid. Vi tar i bruk moderne utstyr for å kunne utføre våre arbeidsoppgaver best mulig.

I Rotvoll Bakeri produserer vi økologiske og biodynamiske brød og bakervarer til nærmiljøet. Produktene varierer etter sesongene. Bakeriet har vært med på Trøndersk matfestival i mange år.

En grunnleggende tanke med vevstuas aktiviteter er å lære seg å se og oppleve ulike sammenhenger i forbindelse med tekstilt håndverk.

Som tekstile håndverkere arbeider vi med hele kroppen, hjerte og hode. Alt for å gjennomskue sammenhengen mellom forestilling, planlegging og utførelse av et godt produkt. i verkstedsfelleskapet.

### LEDERGRUPPE

Gabriela Bühler, Markus Hammer, Mats Miersch,  
Sven Böhm (koordinator).

### LOKALSTYRE

Bjørn Øyangen (styreleder), Astrid Kiel Hansen (nestleder), Bente Bresges, Astrid Åkra, Markus Hammer, Gabriela Bühler, Latifa Nasser, Miriam Bresges (vara).





## Ita Wegman Hus

**Ita Wegman Hus** er en del av Vidaråsen Landsby. Huset er et døgnbemannet bofellesskap med 8 plasser for eldre med økt pleie- og omsorgsbehov.

Med individet i fokus tilrettelegges det for at den enkelte kan gå mot livets siste faser på en trygg måte innenfor kjente rammer av landsbyens fellesskap.

Vårt fokus er å gi mennesker med spesielle behov et helhetlig og individuelt tilpasset omsorgstilbud hvor beboerne møtes med holdninger som ivaretar deres integritet og verdighet. Velduftende og næringsrik mat tilberedes fra gode råvarer av vår kokk og felles måltider er en viktig del av det

sosiale livet. Vi tilrettelegger for aktiviteter i fellesskap og for den enkelte. De som ønsker, har mulighet til å delta i landsbyens arbeids- og kulturliv. Nytt av året er ukentlig trim for eldre.

Huset finansieres gjennom et døgnbasert pleietilskudd fra hjemkommunene i tillegg til det statlige rammetilskuddet. Ved utgangen av 2023 hadde vi 32 faste ansatte og en turnus med 18,8 årsverk. Fire beboere har vedtak på daglig 1:1 bemanning med dag- eller kveldsvakt. Fire av våre faste medarbeidere bor i landsbyen og de resterende er eksternt ansatte.

LEDELSE: Anita Rangø og Jannicke Paus.



## Framskolen på Vallersund Gård

**FRAMskolen** er et lærested for unge voksne mellom 18 og 25 år med funksjonsvariasjoner og er en del av Vallersund Gård landsby.

Her kan den enkelte elev delta i et miljø hvor tilhørighet, livsglede og fokus på sosiale ferdigheter, står sentralt.

Det er mulig å gå 2-5 år på FRAMskolen. I dette skoleløpet har de første 2 årene fokus på det sosiale og utprøvingen av egne evner, som på en folkehøyskole, med aktiviteter som musikk, teater, kunst, uteliv, og skolereiser i både inn- og utland. I de 3 siste årene gis det i tillegg en yrkesforberedende opplæring.

Undervisning samt de sosiale og kulturelle aktivitetene danner en trygg ramme for de unge i over-

gang til voksenlivet. FRAMskolens kollegie søker å se og følge opp den enkelte elevs behov for optimal utvikling av egne evner.

FRAMskolen tar imot elever fra hele landet. I tillegg til tilskuddet fra Helsedirektoratet får eleven tilskudd fra hjemkommunen for det pedagogiske tilbudet.

Ved avgang fra FRAMskolen velger noen elever å bli i en av våre landsbyer, mens andre tar imot bo- og arbeidstilbud i hjemkommunens regi. I 2023/24 gikk 6 elever på FRAMskolen.

FRAMSKOLEKOLLEGIET 2023/24  
Dag Balavoine, Corinna Balavoine, Nina Basmo, Annifrid Berg, Heidi Fenstad, Elvira Hansen, Roswita Noll, Peter Schmeding.



# 10 kjappe om Camphill Landsbystiftelse i Norge

1. Den første Camphill-landsbyen for barn ble grunnlagt i Skottland i 1939 av legen Karl König sammen med en liten gruppe unge flykninger fra Østerrike.
2. Vidaråsen Camphill Landsby for voksne startet i Andebu i Vestfold i 1966.
3. Camphill Landsbystiftelse vil skape inkluderende fellesskap hvor voksne som har særlige behov for støtte og hjelp, sammen med medarbeidere kan få et fullverdig liv.
4. I dag er det 6 Camphill-landsbyer i Norge med ca 120 mennesker med spesielle behov.
5. Grunnlaget for Camphill Landsbystiftelses virksomhet er antroposofi.
6. Sosialterapi og sosialpedagogikk er vår faglige bakgrunn.
7. Camphill-landsbyene er et felles prosjekt mellom beboere og medarbeidere der vi respekterer hverandres forskjellighet, inspirerer og støtter hverandre til å ta ansvar for eget liv.
8. Vi fremmer individuell utvikling og samarbeid med andre gjennom levefellesskap, meningsfylt arbeid, kunst og kultur.
9. Vi fremmer bærekraftig miljø gjennom biodynamisk og økologisk jordbruk, foredling og formidling, samt økologiske kloakkrenseanlegg. Landsbyene har også bilkollektiv.
10. Camphill Landsbystiftelse har en egen budsjettpost under Helse- og omsorgsdepartementet med egne retningslinjer for driften.



Beboere og medarbeidere i Falkberget hus, Vidaråsen.



Representantskapsmøte på Solborg.

## Året som begynte med «elefanten i rommet»

### Dag Blakkisrud (leder) og Vilnis Neimanis (nestleder) i Representantskapet i Camphill Landsbystiftelse Norge.

Forberedelsene til representantskapsmøtene i 2023 startet med et tilbakeblikk på høstmøtet i representantskapet året før. Et innlegg med spørsmål om «hva vi gjør med elefanten i rommet» høstet der mye oppmerksomhet. Elefanten var da å forstå som antroposofien. Dette store og overordnede ordet som er så vanskelig å forklare og som så lett fører til avvisninger eller avfeinger. I møtet ble det pekt på at antroposofi-begrepet ofte blir en sperre når man skal forklare eller beskrive den ellers så unike omsorgen som beskriver Camphill-landsbyene. Mange av oss har nok møtt motreaksjoner når vi har forsøkt å snakke om antroposofien.

Representantskapets vårmøte 2.-4. juni 2023 kom derfor til å handle mye om dette spørsmålet. Hva er egentlig antroposofi? Og hvordan formidler vi det vi opplever som antroposofi?

Solborg hadde tatt på seg å være vertskap for vårmøtet, og selv om vi visste at de som bor på Solborg hadde mye å stri med på den tiden – var det et ypperlig arrangement! Solborg hadde til og med funnet tid til å studere inn et vakkert spill, som både gledet og fordypet spørsmålene vi hadde. Fordypning skapte også Rolf Kåre Håland, med et sterkt og engasjerende foredrag om antroposofi.

Mange tok ordet da temaet om «elefanten i rommet» kom opp. Oppsummeringen må bli noe slikt som at man skal være forsiktig med å definere antroposofi, fordi det betyr så mye og har kanskje forskjellige betydninger for forskjellige mennesker. Møtet sluttet seg til et forslag om å nedsette en

arbeidsgruppe som fikk oppgave å arbeide frem en tekst eller en brosjyre som skal kunne deles ut og da forklare noe mer om hva antroposofi er.

Et annet spørsmål som ble presentert i 2023 og som vi alle synes representantskapet bør fortsette å følge opp, var ønsket om å få til en møteplass for beboere som var blitt voksne og som derfor ikke er med på ungdomstreffene lenger.

Høstmøtet 2023 fant som vanlig sted på Vidaråsen helga 2.-5. november. Møtet ble innledet med den gripende fortellingen om Ragnarok, Vidarmyten og overskuddskreftene som til sist hjelper Vidar med å overvinne Fenrisulven. Avklipp og avkapp var det som hjalp Vidar. Det blir også et bilde på betydningen av overskudd, dugnad, personlige bidrag og motivasjon ut over det vi «må». Det er denne innsatsen som holder Camphill-landsbyene i live og i virksomhet.

Samtidig står vi på mange måter ved et veiskille når det gjelder hvordan vi tar disse verdien videre. Det gjelder å finne en balanse mellom det mennesket jeg – vi – hver av oss kan bli (som Ola sier i filmen) og det vi blir fortalt at vi er!

Ragnhild Nøst Bergems film om og med Ola Henningsen, «Ola – en helt vanlig uvanlig fyr», var også et viktig tema – og ga inspirasjon til mange samtaler og synspunkter.

Når åndslivsorganet fungerer så skaper det rom for ettertanke, rom for nytenkning, rom for å se hverandre og rom for imaginasjon.

*Vi ser fram til nye møter i 2024!*

### Representantskapets medlemmer 2023

- Dag Blakkisrud, leder
- Vilnis Neimanis, nestleder
- Alma E. Oftedal
- Arne Gilleberg
- Mats Miersch
- Bjørn Morten Øiangen
- Cato Schiøtz
- Mirjam Pelle
- Dag Balavoine
- Elisabeth Husebø
- Ellen Köttker
- Erling Krogh
- Gabriela Bühler
- Geir Legreid
- Henriette Collett
- Johannes Stöhr
- Jon Geelmuyden
- Isabel Bergrud
- Kirsti Hills-Johnes
- Knut Erlend Hagen
- Mari Lindholdt
- Odd Jarle Stener Olsen
- Jörn Ende
- Sabina Baronova
- Sabine Eitel
- Sven Böhm
- Gabi Schmiemann
- Tinken Laurantzou
- Øivind Skjerve
- Will Browne



## Styrets årsberetning for 2023

### Virksomhetens art

Camphill Landsbystiftelse i Norge (CLS) driver helhetlige bo- og arbeidsfelleskap i form av seks egne landsbyer for unge og voksne med særlige omsorgsbehov. Virksomheten er organisert som en alminnelig stiftelse med kontoradresse og sekretariat i Malvik kommune i Trøndelag.

Likeverd, verdighet og respekt er sentrale prinsipper for Camphill-landsbyene. CLS har siden oppstarten i Norge i 1966 arbeidet for å utvikle sosiale samarbeids- og samlivsformer der mennesket får et liv i verdighet og respekt med egenutvikling, utfoldelse og arbeid tilpasset de enkeltes iboende muligheter.

Grunnlaget for den internasjonale Camphill-bevegelsen ble opprinnelig lagt av den østerrikske legen Karl König i Skottland i 1939. Verdigrunnlaget er knyttet på antroposofien og Rudolf Steiners tenkning.

CLS i Norge har siden starten utført helse- og omsorgstjenester på vegne av – og i samarbeid med – en rekke kommuner rundt om i landet. Vi mottar årlig et rammetilskudd over statsbudsjettets kapittel 761, post 72 som delfinansierer tilbudet. Våre øvrige inntekter stammer i all hovedsak fra egne avtaler med kommunene, diverse verkstedsinntekter samt betaling for kost og losji fra beboere og medarbeidere.

### Virksomheten omfatter seks landsbyer:

- Vidaråsen Landsby, i Sandefjord kommune, Vestfold og Telemark.
- Hogganvik Landsby, i Vindafjord kommune, Rogaland.
- Camphill Solborg, i Ringerike kommune, Viken. (Viken oppløst 01.01.24)
- Jøssåsen Landsby, i Malvik kommune, Trøndelag.
- Camphill Rotvoll, i Trondheim kommune, Trøndelag.
- Vallersund Gård, i Ørland kommune, Trøndelag.

Landsbyene skal gi beboerne en trygg livssituasjon hvor de kan ta egne valg, få god omsorg, et meningsfylt arbeid og et rikt kulturliv. Våre landsbyer har til sammen 133 plasser for beboere (brukere).

### Styrking og utvikling

Styret i Camphill Landsbystiftelse i Norge har de siste årene gjennomført målrettede tiltak som fremover skal bidra til å videreutvikle og styrke organisasjonen. I dette inngår både det å styrke felles organisasjonsforståelse og kulturell identitet, synliggjøring og tilpasning av organisasjonen til dagens krav og ønsker. CLS opplever å levere godt på målene stilt for vårt tilskudd fra Helsedirektoratet.



Potetdugnad på Vidaråsen.

Styret har utarbeidet en redegjørelse etter åpenhetsloven. Redegjørelsen er publisert på stiftelsens nettsider, [www.camphill.no](http://www.camphill.no).

### Rettsvisende oversikt over utviklingen og resultatet av Stiftelsens virksomhet og stilling

Virksomheten som utføres i CLS er så godt som uendret fra tidligere år. Utover en mulig rettstvist på Camphill Solborg vedrørende levering av drikkevann til en naboeiendom har stiftelsen ingen løpende tvister eller uavklarte forhold av betydning.

Vår virksomhet og drift er svært stabil, langsiktig og med høy grad av forutsigbarhet for våre samarbeidspartnere, ansatte, beboere og pårørende.

Vi mener årsregnskapet for 2023 sammen med hovedstyrets- og lokale styrers årsberetninger og øvrige rapporter til Helsedirektoratet gir et rettsvisende bilde av stiftelsens drift og stilling pr. 31.12.2023.

### Arbeidsmiljø

CLS har i underkant av 300 ansatte og praktikanter fra et 20-talls land rundt om i verden. Disse representerer i underkant av 200 årsverk. Totalt sykefravær i stiftelsen var i 2023 i snaut 5 prosent.

Ved nyansettelser oppfordrer vi mennesker med ulike funksjonshemninger til å søke. Vi tilstreber

også å gi mennesker med en annen etnisk bakgrunn jobb og muligheter i våre landsbyer.

Det er utarbeidet et digitalt HMS-system som regulerer og dokumenterer tiltak og rutiner som regelmessige medarbeidersamtaler, valg av tillitsvalgt og verneombud, dokumentasjon og håndtering av avvik, forventninger til både arbeidsgiver og arbeidstager mm.

For å sikre et godt fysisk og psykisk arbeidsmiljø har verneombudene i landsbyene årlige gjennomganger av alle verneområdene. HMS-arbeidet har også en viktig plass i landsbyene. Det gjennomføres årlig kursing i bruk av HMS-systemene i tillegg til at det gjennomføres regelmessige HMS-samtaler mellom sekretariatet og landsbyene.

Vi har alltid arbeidet for en god fysisk og psykisk helse for våre ansatte og beboere gjennom å dyrke økologisk og biodynamisk mat, og ikke minst gjennom vårt fokus på å skape et fellesskap der alle kan finne sin rolle og bidra etter evne.

Vi gjennomfører årlige medarbeider- og utviklingsamtaler for alle våre ansatte. Vi legger til rette for kompetanseheving og ansattes etter- og videreutdanning.



Ola Henningsen, Dorthe Bjørgen Østby og Johanna Hallanger.

Vi har i februar 2023 gjennomført en medarbeider-tilfredshetsundersøkelse med hjelp av eksterne rådgivere hvor blant annet temaene likestilling og inkludering var viktige tema i undersøkelsen. Resultatene av undersøkelsen er gjenstand for oppfølging både sentralt i CLS og i landsbyene. Mange gode tiltak er igangsatt. Undersøkelsen gjentas årlig.

Alle våre 6 landsbyer er tilknyttet lokale bedriftshelsetjenester.

Det har i løpet av 2023 vært en alvorlig arbeidsulykke. Arbeidsmiljøet oppfattes som jevnt over godt alle landsbyene sett under ett.

#### Ytre miljø / forurensing

CLS ser det som sitt ansvar å vise omsorg for natur og miljø blant annet gjennom biodynamisk og økologisk jordbruk og stor grad av selvforsyning. Stiftelsen har vedtektsfestet at vi skal søke å tilstrebe rettferdig handel.

Sentralt i alle landsbyene er gårdene våre som drives økologisk, biodynamisk og bærekraftig. Gårdene forsyner landsbyene med frukt, grønnsaker, melk, ost og kjøtt.

Landsbyene har hatt fokus på mange av FNs bærekraftsmål lenge før de ble formulert og vedtatt av verdenssamfunnet i 2015/2016. Flere av våre landsbyer har egne biologiske renseanlegg. Vi benytter energi fra alternative kilder som vindkraft, jordvarme, sjøvarme og pellets i våre landsbyer.

#### Likestillingsredegjørelse

CLS er og skal være en engasjerende, utviklende, trygg og forutsigbar arbeidsplass for arbeidstakere av alle kjønn.

De ansatte i CLS er kjønnsmessig fordelt slik; 68 prosent kvinner og 32 prosent menn. Vi har som mål å ha mest mulig lik kjønnsfordeling i de forskjellige ansattkategorier. Vi praktiserer lik lønn for likt arbeid, uavhengig av kjønn.

Vi bestreber at så mange som mulig er ansatt i faste heltidsstillinger. Et fåtall ansatte arbeider deltid og da i størst grad etter eget ønske. Bruk av midlertidige stillinger er svært lite utbredt og ikke ønsket.

I CLS skal alle ansatte bli riktig lønnet for det arbeidet de utfører, og vi er i 4 av 6 landsbyer bundet av tariffavtale. Lønns- og pensjonsvilkår er i alle landsbyene i tråd med tariffavtalens bestemmelser på tross av at kun 4 landsbyer er bundet av tariffavtale.

#### Forutsetning om fortsatt drift

Stiftelsens årsregnskap for 2023 er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

CLS er for 2024 tilgodesett med kr. 96 365 000,- over statsbudsjettet kapittel 761 post 72. Vi opplever samarbeidet med Helsedirektoratet som bevilger og kontrollinstans for vår bevilging som godt. Vi har i løpet av året hatt tilsyn fra Helsedirektoratet, Statsforvalteren i Rogaland, Statsforvalteren i Oslo og Viken samt Arbeidstilsynet.



Helge Pettersen, styreleder



Ruben Khachatryan, nestleder



Bernt Ellingsen, styremedlem



Frank Schmiemann, styremedlem



Stefanie Hagedorn, styremedlem



Rebekka Müller, styremedlem



Aage Rundberget, styremedlem



Hanna Schmeding, daglig leder

Vi oppfatter å ha et godt og profesjonelt samarbeide med både vertskommuner og våre beboeres hjemkommuner, for 2023 sin del i overkant av 40 kommuner. Samtidig må vi erkjenne at vi opplever økende krav fra kommunene i forhold til for eksempel dokumentasjon, både på beboernivå og på systemnivå. Dette tar stadig større ressurser bort fra vår kjernevirksomhet, men er også med på å gjøre oss mer bevisst på det tilbudet vi leverer.

Vi opplever at det år for år blir mer krevende å opprettholde det gode og unike tilbudet vi er i stand til å gi til beboerne i landsbyene. Årsaken til dette er sammensatt av flere faktorer, deriblant at finansieringen vi mottar over statsbudsjettet gjennom Helsedirektoratet dekker en stadig mindre andel av kostnadene knyttet til å opprettholde tilbudet i landsbyene. Andre medvirkende årsaker er blant annet økende krav til levestandard generelt ute i samfunnet og ikke minst i forhold til fysisk utforming og tilrettelegging av våre boliger og verksteder. En stadig eldre beboergruppe som krever mer av oss er også en

lønns- og kostnadsdrivende faktor. Høye og uforutsigbare energipriser de siste årene, som kan se ut til å vedvare i årene fremover anses også som en direkte trussel i forhold til å holde kvaliteten på tilbudet på det nivå vi ønsker, i tillegg til at den generelle prisstigningen er høy. CLS har, som alle andre offentlige etater og private tilbydere av offentlige tjenester finansiert av felleskapets midler igangsatt en rekke effektiviseringstiltak.

Stiftelsen har tegnet en egen ansvarsforsikring for styrets medlemmer og daglig leder for mulig ansvar overfor foretaket og eventuelle tredjepersoner.

#### Forslag til disponering av overskudd

Årsregnskapet for 2023 er avlagt med et overskudd på kr. 12 353 560,-. Årsregnskapet for 2022 viste et overskudd på kr. 8 057 558,-. Årets overskudd foreslås tilført egenkapitalen. Stiftelsens samlede bokførte egenkapital er pr. 31.12.23 kr. 142 724 378,- mot kr. 130 370 824,- pr 31.12.22.

Hommelvik, 13. mai 2024

Helge Pettersen, styreleder

Bernt Ellingsen, styremedlem

Frank Schmiemann, styremedlem

Aage Rundberget, styremedlem

Ruben Khachatryan, nestleder

Stefanie Hagedorn, styremedlem

Rebekka Müller, styremedlem

Hanna Schmeding, daglig leder

# Resultatregnskap for 2023

Drittinntekter og driftskostnader	2023	2022
Tilskudd Helsedirektoratet	92 509 000	88 075 000
Tilskudd fra kommuner	26 987 098	25 499 118
Landbruks- og verkstedsinntekter	19 685 171	18 540 764
Andre inntekter	30 549 337	28 972 967
<b>Sum driftsinntekter</b>	<b>169 730 606</b>	<b>161 087 849</b>
Landbruks- og verkstedskostnader	8 085 912	7 930 171
Lønnskostnader	85 567 319	84 392 614
Avskrivning på driftsmidler	10 161 313	9 715 838
Annen driftskostnad	53 081 725	50 791 915
<b>Sum driftskostnader</b>	<b>156 896 269</b>	<b>152 830 538</b>
<b>Driftsresultat</b>	<b>12 834 337</b>	<b>8 257 311</b>
<b>Resultat av finansposter</b>	<b>- 480 777</b>	<b>- 199 753</b>
<b>Årets resultat, overført til annen egenkapital</b>	<b>12 353 560</b>	<b>8 057 558</b>

## Kommentarer til regnskapet

Stiftelsens aller største inntektspost er tilskudd fra Helsedirektoratet og kommunene.

Tilskuddet fra Helsedirektoratet utgjorde for 2023 kr. 92 509 000,-, en økning på kr. 4,4 millioner fra 2022. Forskjellige avtaler med kommunene om tjenester som går ut over vårt basistilbud faktureres kommunene etter nærmere avtale og vedtak. Stiftelsens inntekter knyttet til slike ekstra vedtak samt salg av dagplasser til kommunene i våre verksteder utgjorde for 2023 ca. kr. 27 millioner. Beboernes egenbetaling for kost og losji var for året kr. 13,8 millioner.

Lønnskostnader utgjør naturlig nok den desidert største kostnadsposten på totalt kr. 85,5 millioner for 2023, en økning fra 2022 på ca. 1,2 millioner. Reell økning i lønnskostnad om man korrigerer for nedgang i udekket pensjonsforpliktelse er kr. 6,8 millioner. Om man ser bak tallene, representerer denne kostnaden lønnen til over 250 ansatte, omgjort til årsverk cirka 200.

Andre driftskostnader utgjorde for 2023 53,1 millioner, en økning på ca 2,3 millioner fra 2022, en relativ moderat økning med tanke på den generelle prisstigningen. Regnskapet for 2023 er avlagt med et overskudd på ca 12,3 millioner. Reelt resultat for 2023, om vi korrigerer for nedgangen i udekket pensjonsforpliktelse som er bokført med en kostnadsreduksjon på 8,9 millioner i 2023, er et overskudd på 3,5 millioner.

Dette overskuddet sikrer midler til å utvikle stiftelsen og vårt tilbud videre i årene som kommer.

# Balanse

Eiendeler og gjeld	2023	2022
<b>Anleggsmidler</b>		
Tomter, bygninger, driftsløsøre og inventar	191 359 665	186 933 417
Langsiktige fordringer	815 489	778 887
<b>Sum anleggsmidler</b>	<b>192 175 154</b>	<b>187 712 304</b>
<b>Omløpsmidler</b>		
Varelager	2 391 306	2 001 223
Kortsiktige fordringer	10 616 644	9 400 506
Bankinnskudd og andre likvider	53 260 524	59 727 393
<b>Sum omløpsmidler</b>	<b>66 268 474</b>	<b>71 129 122</b>
<b>Sum eiendeler</b>	<b>258 443 628</b>	<b>258 841 426</b>
<b>Egenkapital og gjeld</b>		
<b>Egenkapital</b>		
Innskutt egenkapital	200 000	200 000
Opptjent egenkapital	142 524 378	130 170 824
<b>Sum egenkapital</b>	<b>142 724 378</b>	<b>130 370 824</b>
<b>Gjeld</b>		
Underdekning pensjonsforpliktelse	62 585 553	71 513 555
Langsiktig bankgjeld	25 422 533	26 799 860
Diverse kortsiktig gjeld	27 711 164	30 157 187
<b>Sum gjeld</b>	<b>115 719 250</b>	<b>128 470 602</b>
<b>Sum egenkapital og gjeld</b>	<b>258 443 628</b>	<b>258 841 426</b>

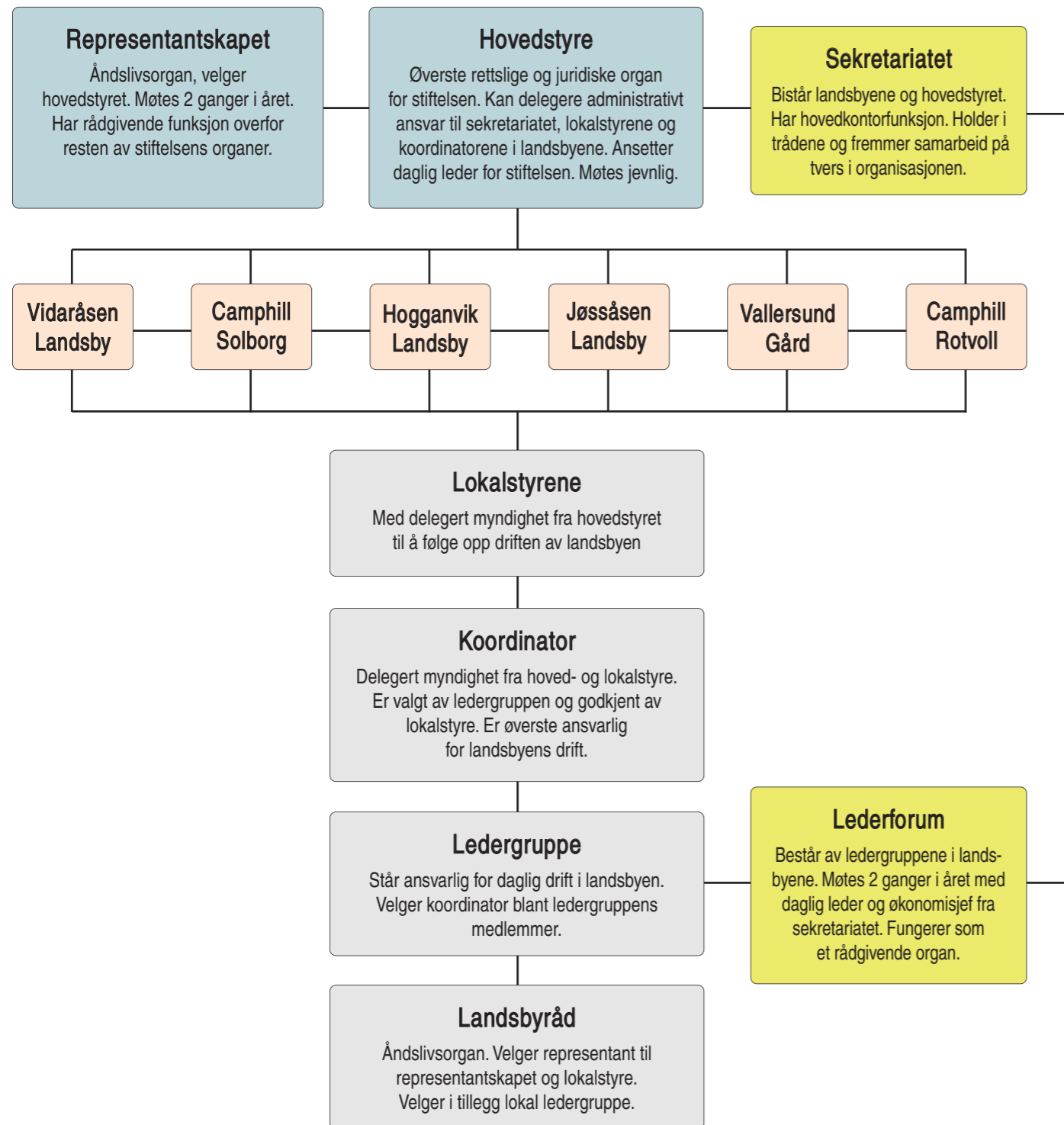
## Kommentarer til eiendeler og gjeld

Alle beløp er bokførte beløp, dvs. at beløpene reflekterer virkelig verdi på alle poster unntatt på varige driftsmidler. Varige driftsmidler, som er bokført til 191 millioner er nedskrevne bokførte verdier. Det vil si historisk anskaffelseskost minus årlige lovpålagte regnskapsmessige avskrivninger. Samlet historisk anskaffelseskost for varige driftsmidler er 335 millioner. Her kan man anta at det ligger tildels store merverdier ifht reelle verdier.

Som man ser av stiftelsens balanse er den svært solid. Eiendelene og egenkapitalen er høy mens gjelden og forpliktelsene er lave. Posten underdekning pensjonsforpliktelse på 62,5 millioner er en forpliktelse som mulig inntreer svært langt frem i tid.

Stiftelsen er svært likvid, noe som medfører at vi er i stand til å foreta innkjøp og investeringer uten å nødvendig fullbelåne alt i bank samt at vi har likvider til å innfri våre forpliktelser i en periode om rammebetingelsene plutselig skulle endre seg. Posten "Diverse kortsiktig gjeld" er i all hovedsak feriepenge, arbeidsgiveravgift, skattetrekk og leverandørgjeld.

# Organisasjonskart



**Sekretariatet i Camphill Landsbystiftelse Norge består av:** Hanna Schmeding (daglig leder), Jørund Meder (økonomisjef), Hege Horn (sosionom), Hillevi Tofteberg-Laugsand (administrasjonsmedarbeider)

# Landsbyene



## Vil du bli landsbyboer?

Landsbyene tar i mot voksne mennesker over 18 år med særlige omsorgsbehov. Nye søkere blir invitert til landsbyen sammen med pårørende for en personlig samtale og omvisning på stedet. Ved interesse arrangerer vi et prøvebesøk på noen uker, før en eventuell fast plass avtales.

Det er kommunen som må rette den formelle søknaden fra søker til den landsbyen det gjelder.

**Vil du bli medarbeider** eller ta et år som frivillig i en landsby? Ta en titt på våre hjemmesider.

[www.camphill.no](http://www.camphill.no)

Takk til alle som har bidratt med tekst og bilder til denne Årsmeldingen for 2023 fra Camphill Landsbystiftelse Norge.





*Kaja Førland, Framskolen, Camphill Vellersund Gård.*



Malvikvegen 1333, 7550 Hommelvik • Telefon 73 97 84 60  
E-post: sekretariat@camphill.no • [www.camphill.no](http://www.camphill.no)